

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Simonfay Ügyvédi Iroda (1061 Budapest, Andrássy út 36. II/5., ügyintéző dr. Simonfay Géza ügyvéd) által képviselt **felperes neve (felperes címe)** felperesnek - az Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala Módszertani és Jogi Képviselési Főosztálya (1055 Budapest, 1363 Budapest, Pf. 24., ügyintéző: dr. Poronyi Gyöngyi) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen kártérítés iránti perében a Fővárosi Bíróság 2007. szeptember 13-án kelt 2.P.28.364/2005/15. számú ítélete ellen a felperes részéről 16. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 486.000 (négy száznyolcvanhatezer) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes leszállított keresetében 8.100.761 forint és ezen összeg után 2000. május 29. napjától a kifizetés napjáig járó évi 20 %-os késedelmi kamat és perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdése alapján. Előadta, hogy az alperes jogerős határozata alapján végrehajtás elrendelését kérte az IVK. Kft-vel szemben 23.313.420 forint és járulékaira. A végrehajtási ügyben A. I. végrehajtó járt el. A végrehajtó az adós ingatlanát 2000. április 28-án elárverezte, az árverési vevő a 8.550.000 forint vételárat kifizette. A végrehajtónak a vételárat 30 napon belül a jogi képviselő számlájára át kellett volna utalni, de ennek nem tett eleget. A késedelve miatt a felperes 2000. július 14-én, majd annak eredménytelensége miatt 2000. augusztus

14-én panasszal fordult a D. Városi Bíróság elnökéhez, amelyben a vételár kifizetésének késedelmét panaszolta és a végrehajtóval szemben a Vht. 217. §-ának (1) bekezdése alapján átfogó ellenőrzés elrendelését kérte. 2000. október 1-jén kiderült, hogy a végrehajtó a pénzt más célra használta fel, amely miatt 2004. október 4-én ismét panasszal élt, de a végrehajtó felelősségre vonása elmaradt. A felperes álláspontja szerint az alperes a Vht. 231. §-ának (2) bekezdésében írt ellenőrzési kötelezettsége elmulasztásával, illetve a Vht. 278. §-ának (1) bekezdése szerint fegyelmi eljárás elrendelésének elmulasztásával okozta a kárát, mert ha érdemi vizsgálatot tart, valamint a fegyelmi eljárást elrendeli, akkor megakadályozhatta volna, hogy a felperesnek járó pénzt a végrehajtó más célra használja fel. A tartalmi vizsgálat lefolytatása esetén nem elégedhetett volna meg az átutalási megbízás bemutatásával, hanem a terhelési értesítőt is kérnie kellett volna.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, perköltséget nem igényelt. Előadta, hogy a jogerős büntető ítélet A. I. bűnösségét megállapította, és őt 8.100.761 forint és kamatai megfizetésére kötelezte. A végrehajtó az általa okozott kárért önállóan felel, a bíróságnak a végrehajtó tevékenységéért nincs helytállási kötelezettsége. A végrehajtó ugyanis nem állt szolgálati viszonyban a bírósággal, tevékenységét önálló vállalkozóként végezte. A bíróságnak csak a működés törvényessége körében van ellenőrzési kötelezettsége, amely igazgatási jellegű, nem alkalmas a végrehajtó által elkövetett bűncselekmények megelőzésére. A bíróság egyébként a felperes panasa alapján ellenőrzési kötelezettségének eleget tett, a végrehajtót nyilatkozattételre hívta fel, aki ennek eleget is tett. A bíróság elnökének nem volt oka kételkedni a számlaszám elírására vonatkozó előadásban, mivel a végrehajtó nyilatkozatához az okiratokat is csatolta. Más kérdés, hogy a végrehajtó a bíróság elnökét is megtévesztette. Az októberi panasz bejelentésekor pedig már a büntetőeljárás megindult.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a felperes keresetét elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 486.045 forint kereseti illetéket.

Az elsőfokú bíróság megállapította: arra nincs peradat, hogy a felperes 2000. július 14-én kelt panasa a D. Városi Bírósághoz eljutott volna. A 2000. augusztus 10-ei panasz kapcsán a bíróság elnöke a szükséges intézkedéseket megtette, a tőle elvárható gondossággal vizsgálta ki a panaszt, a végrehajtótól az iratot bekérte. A téves utalás tényét megállapította, erről a panaszost értesítette. A perbeli esetben többet nem tehetett, azt ugyanis nem ellenőrizhette, hogy a végrehajtó a hozzá befolyó pénzeket hogyan használta fel, további intézkedési lehetősége a végrehajtóval szemben a Vht. 231. §-ának (2) bekezdése alapján nem volt.

A. I. felelősségét a büntető bíróság megállapította és őt a kár megtérítésére kötelezte. A bíróságnak nincs helytállási kötelezettsége az önálló végrehajtó által okozott kárért, ilyen rendelkezést a Vht. 232. §-a sem tartalmaz.

A felperes által hivatkozott fegyelmi eljárás sem lett volna alkalmas a kár megakadályozására, mert a végrehajtó a fegyelmi eljárás keretében sem lett volna kötelezhető a pénz kifizetésére.

A Ptk. 349. §-ának (1) bekezdése alapján a felelősség megállapításához az szükséges, hogy a kár rendes jogorvoslással ne legyen elhárítható. Ez megvalósult, mert a helyi vezető mulasztása miatt legfeljebb a megyei bíróság elnökéhez lehetett volna panasszal élni. Ezért az elsőfokú bíróság érdemben vizsgálta, hogy a felelősség megállapításához szükséges általános feltételek a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján fennállnak-e. Megállapította: a felperes nem igazolta, hogy az alperes jogellenes magatartást tanúsított volna, ellenőrzési kötelezettségének nem tett volna eleget. A felperes nem igazolta azt sem, hogy az általa jogellenesnek megjelölt magatartás hogyan áll okozati összefüggésben a ténylegesen bekövetkezett kárral. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint ugyanis az igazgatási intézkedések nem alkalmasak a végrehajtó által elkövetett bűncselekmény megakadályozására. Ezért a felperes keresetét jogalap hiányában utasította el.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes fellebbezett, amelyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és az alperes kereseti kérelme szerinti marasztalását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására történő utasítását kérte.

A felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást hiányosan folytatta le, és a megállapított tényállásból helytelen jogi következtetésre jutott. Elismerte, hogy a Vht. a bíróságok mögöttes felelősségét a végrehajtók által okozott károkért nem tartalmazza, de álláspontja szerint a végrehajtás a bírósági eljárás része, az önálló végrehajtók a bírósági szervezet részeként működnek és fejtik ki közhatalmi tevékenységüket, ezért az általuk okozott kárért az ellenőrzést gyakorló bíróság mögöttes felelőssége külön jogszabályi rendelkezés nélkül fennáll, ahogy korábban is (BH 1999. 16.). Erre figyelemmel az elsőfokú bíróságnak nem azt kellett volna vizsgálnia, hogy az ellenőrzést gyakorló alperes intézkedése alkalmas volt-e a kár elhárítására, hanem azt az alperesi magatartástól függetlenül meg kellett volna állapítani. A jogalkotó szándéka ugyanis a szervezeti átalakítással nem lehetett az, hogy az ellenőrzést gyakorló bíróság felelőssége ne álljon fenn. Kifejtette, hogy A. I. végrehajtó jogellenes magatartása a jogerős büntető ítéletre figyelemmel nem volt vitás, amely álláspontja szerint a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdése szerint megkívánt alperesi jogellenes magatartás bizonyítását is jelenti.

Amennyiben az ítélőtábla ezt az álláspontot nem osztaná, úgy a jogellenes magatartás megállapítását a Vht. 231. §-ának (1) és (2) bekezdésében írt ellenőrzési kötelezettség, és a Vht. 278. §-ának (1) bekezdésében fegyelmi eljárás megindításának elmulasztásában kérte megállapítani. Kifejtette, hogy az ellenőrzés és fegyelmi eljárás lehetőséget teremtett volna az alperesnek arra, hogy a végrehajtót állásából felfüggeszse és akkor a károkozás lehetősége sem merült volna fel. A kötelezettség teljesítését az is indokolta volna, hogy a büntető ítéletből megállapíthatóan a végrehajtó több végrehajtást kérő károsított meg, amely a Vht. 292. §-ának (2) bekezdése alapján annak a szükségességét is felveti, hogy a megyei bíróság elnökének kellett volna a felfüggesztésről intézkednie.

Fellebbezésében sérelmezte, hogy a bíróság nem vizsgálta a 2000. július 14-én kelt beadványának megérkezését. Ezért a fellebbezés szerint csatolta a 2000. július 14-én kelt beadványa feladóvevényét, amely azonban ténylegesen nem történt meg. Álláspontja az volt, hogy a 2000 júliusától folyamatosan fennálló jelzések ellenére a bíróság elnöke csak 2000. augusztus 28-án tette az első intézkedését, amely tényleges ellenőrzés helyett csak formális volt. Sérelmezte, azt is, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta, hogy a károkozás mikor következett be, e körben bizonyítási indítványának nem adott helyt, holott a vevő a vételárat 2000. május 5-én utalta át a végrehajtnak. Előadása szerint mellékelte a bankkivonatot, amely nem történt meg.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen és hiánytalanul állapította meg a tényállást, és abból helytállóan vonta le azt a következtetést, hogy a felperes keresete jogalappal nem bír. Kiemelte, hogy a Fővárosi Bíróság helyesen mellőzte a felperes 2000. július 14-én kelt panasz beadvány elnöki panaszként történő értékelését, mert annak bírósághoz történő megérkezéséről nem volt adat. A bíróságnak nem kellett vizsgálnia a kár bekövetkezésének időpontját sem, mert a felperes maga adta elő, hogy azt a végrehajtó 2000 májusában saját céljaira használta fel. Ezért valóban csak azt kellett vizsgálni, hogy az ellenőrzés és a fegyelmi eljárás a kár bekövetkezését megakadályozhatta-e. A felperes fellebbezésében az alperes jogellenes magatartása körében - az első tárgyaláson tett nyilatkozatával ellentétesen - a Vht. 225. §-ának (2) bekezdésére is hivatkozott. Ez a fellebbezési érvelése azonban a Vht. 236. §-ának (1) bekezdésében foglalt rendelkezésre figyelemmel nem helytálló.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét teljes terjedelemben vizsgálta felül, mert annak nem volt, fellebbezés hiányában első fokon jogerőre emelkedett rendelkezése (Pp. 228. §-ának (4) bekezdés).

A felperes fellebbezése nem alapos.

A Fővárosi Ítéltábla elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a szükséges-e a tényállás megállapításához további bizonyítás, a felperes által első fokon kért, de mellőzött bizonyítás miatt szükség lehet-e az elsőfokú ítélet Pp. 252. §-ának (3) bekezdésére alapított hatályon kívül helyezésére. Az elsőfokú bíróság a felperes indítványa ellenére nem rendelte el annak vizsgálatát, hogy 1999 szeptembere és 2000 novembere közötti időszakban folyt-e a végrehajtó ellen igazgatási ellenőrzés és nem adott lehetőséget a 2000. július 14-én kelt levél kézbesítésének igazolására. Ennek az elsőfokú bíróság ítéletéből megállapíthatóan az volt az oka, hogy az igazgatási ellenőrzést az elsőfokú bíróság alkalmatlannak találta a bűncselekmény elkövetésének megakadályozására, amellyel a Fővárosi Ítéltábla is egyetértett. Ennek következtében a releváns tényállás megállapításához a felperes által kért bizonyítás szükségtelen, az ítélet hatályon kívül helyezésére nincs ok.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, érdemi döntése és jogi indokolása is megalapozott. A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel az ítélet tábla a következőket emeli ki. A felperes a perben mindvégig, de a fellebbezésében kifejezetten is igényét két jogalapon érvényesítette. Egyrészt arra hivatkozott, hogy az alperest helytállási kötelezettség terheli, másrészt az ellenőrzési kötelezettség elmulasztására hivatkozott.

A helytállási kötelezettség azt jelenti, hogy a konkrét károkozó helyett a jogszabály rendelkezése folytán egy másik személy tartozik felelősséggel. Igaz ugyan, hogy a Vht. 225. §-ának (2) bekezdése szerint az önálló bírósági végrehajtó eljárása a bíróság eljárásával azonos, de ez csak azt jelenti, hogy az önálló bírósági végrehajtó eljárása közhatalmi tevékenység, amelyet a Vht. 236. §-ának (1) bekezdése szerint önálló felelősség mellett folytat. Az önálló végrehajtó működési körében, illetőleg eljárása során okozott kárért kizárólag maga felel a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdése alapján (EBH. 1999/16.), mert nincs olyan jogszabály, amely a bíróság helytállási kötelezettségét megállapítaná.

A felperesnek az ellenőrzési kötelezettség elmulasztására, és a fegyelmi eljárás megindításának elmulasztására alapított igénye valójában a Ptk. 344. §-ban szabályozott közös károkozásra történő hivatkozás. A felperes ugyanis azt állítja, hogy a végrehajtó aktív magatartásával okozott kárfolyamatba az alperes mulasztásával közrehatott, a tényleges károkozást az alperes mulasztása tette lehetővé. Ha a felperesi állítás igaz, akkor ez közös károkozás, amely egyetemleges marasztaláshoz vezethetne. Az elsőfokú bíróság álláspontja azonban az volt, amellyel az ítélet tábla is egyetértett, hogy az igazgatási jellegű ellenőrzés nem alkalmas a kár elhárítására. Az ellenőrzés, vagy az általános vizsgálat sem terjedhetett volna ki a végrehajtó bankszámlájának tételes ellenőrzésére, ennek hiányában pedig a bűncselekmény megelőzésére nem volt lehetőség. Mindez feleslegessé teszi az alperes esetleges jogellenes magatartásának vizsgálatát, mert az alperes felelősségének megállapítására okozati összefüggés hiányában nem kerülhet sor. A nyomozati iratokból megállapítható és a felperes maga is azt állította (nyomozati irat 161. oldal), hogy A. I. végrehajtó a felperes jogelődjének járó összeget 2000. május és június hónapban korábbi végrehajtási eljárásokból származó tartozásai kifizetésére fordította. A végrehajtó is elismerte a felperesnek járó vételárat korábbi tartozások rendezésére használta fel, ezért még ha a 2000. július 14-én kelt felperesi elnöki panasz a bírósághoz meg is érkezett, a panasz alapján tehető intézkedések sem lettek volna alkalmasak a kár bekövetkezésének megelőzésére.

Helyesen állapította meg tehát az elsőfokú bíróság, hogy a felperes követelése jogalap nélküli, ezért a Fővárosi Ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az alperes pernyertes lett, de perköltséget nem igényelt, ezért a Pp. 78. §-ának (2) bekezdése alapján az ítélet táblának a perköltségről határoznia nem kellett.

A feljegyzett kereseti illeték viselésére vonatkozó rendelkezés az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. §-ának (3) bekezdésén keresztül érvényesülő 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2008. április 24.

. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.
a tanács elnöke

Világhyiné dr. Böcskei Terézia s.k.
előadó bíró

Dr. Szabó Klára s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: